

Nr 70.

Godkänd av första kammaren den 22 mars 1919.

Godkänd av andra kammaren den 22 mars 1919.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av vissa framställningar om anslag till underhåll av kustartilleriets byggnader och materiel samt till byggnader för förläggning i Hemsö fästning m. m.

(Statsutskottets utlåtande nr 5 A punkterna 47:o) och 48:o) samt nr 5 B punkterna 8:o) och 9:o).)

Till Konungen.

1920 års riksstat.

1:o) I den till riksdagen den 9 januari 1919 avlåtna propositionen angående statsverkets tillstånd och behov i avseende å femte huvudtiteln har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande av punkt 49 av det vid propositionen fogade statsrådsprotokollet över sjöförsvarsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen dels besluta, att Fårösunds fästning skall omedelbart nedläggas; dels ock i riksstaten för år 1920 höja reservationsanslaget till underhåll av kustartilleriets byggnader och materiel, nu 683,650 kronor, med 15,850 kronor till 699,500 kronor.

Ifrågavarande ordinarie anslag är fördelat på följande tre titlar:

- I. Underhåll av byggnader.
- II. Underhåll av kustfästningarnas inventarier.
- III. Åtskilliga behov.

Å titeln *underhåll av byggnader* har Eders Kungl. Maj:t ansett en förhöjning med 2,000 kronor erforderlig, varjämte å titeln *underhåll av kustfästningarnas inventarier* föreslagits en ökning med 13,200 kronor. Bägge dessa höjningar av anslaget hänföra sig till nyanskaffad materiel. För tillgodoseende av vissa smärre krav har slutligen även titeln *åtskilliga behov* ansetts böra ökas med 1,850 kronor.

Den av Eders Kungl. Maj:t sålunda föreslagna höjningen av anslaget belöper sig sålunda till $(2,000 + 13,200 + 1,850 =) 17,050$ kronor.

I de beräkningar över kustartilleriets ordinarie anslag under perioden 1915—1919, vilka framlades i propositionen nr 60 till 1914 års senare riksdag, voro icke några kostnader upptagna för *Fårösunds fästning*, utan förutsattes, att fästningens personal och materiel skulle överflyttas till andra kustfästningar. Emellertid föreslogs i nämnda proposition, att frågan om Fårösunds fästnings bibehållande eller indragande skulle tills vidare hållas öppen; och nämnda riksdag uttalade i anslutning här till, att något definitivt beslut i frågan icke då borde fattas. Vid beräklandet av kustartilleriets underhållsanslag för år 1919 ansåg departementschefen därför nödvändigt taga hänsyn till sannolikheten av att Fårösunds fästning komme att bibehållas jämväl under nämnda år.

Med hänsyn bland annat till nuvarande tidsförhållanden har Eders Kungl. Maj:t emellertid ansett, att Fårösunds fästning omedelbart bör nedläggas.

Även under förutsättning att beslut fattas om indragning av ifrågasvarande fästning, böra, enligt vad departementschefen anført, följande för fästningen och därvarande kustartilleridetachment i staten upptagna belopp medräknas vid bestämmande av kustartilleriets underhållsanslag för år 1920:

Underhåll av kustfästningarnas inventarier.....	4,500 kronor
Åtskilliga behov:	
Underhåll av kaserninventarier.....	500 »
Underhåll av handvapenförrådet.....	150 »
	<hr/>
	Summa 5,150 kronor.

Fårösunds fästnings inventarier samt därvarande detachements kaserninventarier och handvapen skulle nämligen under sistnämnda förutsättning överflyttas till andra kustfästningar och givetvis fortfarande kräva samma underhållskostnader som för närvarande.

Å andra sidan borde, om Fårösunds fästning icke komme att bibehållas under år 1920, kustartilleriets underhållsanslag för nämnda år minskas med nedan angivna, för Fårösunds fästning upptagna belopp: .

Byggnader	9,500	kronor
Åtskilliga behov:		
Sjöförbindelser	200	»
Tillsyningspersonal	2,400	»
Yttre renhållning	300	»
	<hr/> Summa 12,400 kronor.	

Eders Kungl. Maj:t har emellertid slutligen äskat särskilda medel under detta anslag för avlönande av tillsyningspersonal inom kustfästningarnas skyddsområden med ett sammanlagt belopp av 11,200 kronor, vilken summa ansetts böra utgå jämväl för innevarande år och följaktligen upptagits av Eders Kungl. Maj:t å den föreslagna tilläggsstaten för år 1919.

Ordinarie anslaget till underhåll av kustartilleriets byggnader och materiel har alltså av Eders Kungl. Maj:t i 1920 års riksstat upptagits med $(683,650 + 17,050 - 12,400 + 11,200 =)$ 699,500 kronor, vilket belopp med 15,850 kronor överstiger slutsumman av innevarande års ordinarie anslag.

Eders Kungl. Maj:t har därjämte till förstärkning av detta anslag å extra stat för år 1920 begärt 139,900 kronor, motsvarande 20 procent av det ordinarie anslaget.

I fråga om ett omedelbart nedläggande, såsom nu föreslagits, av Fårösunds fästning delar riksdagen den av departementschefen uttalade uppfattningen, att beslut i detta ärende nu bör fattas, och godkänner riksdagen för sin del Eders Kungl. Maj:ts förslag härutinnan.

Anslagsberäkningen för år 1920 har icke givit riksdagen anledning till erinran.

Riksdagen får beträffande Eders Kungl. Maj:ts i samband med förevarande ordinarie anslag framställda förslag anmäla, att riksdagen

dels beslutat, att Fårösunds fästning skall omedelbart nedläggas;

dels ock i riksstaten för år 1920 höjt reservationsanslaget till underhåll av kustartilleriets byggnader och materiel, nu 683,650 kronor, med 15,850 kronor till 699,500 kronor.

2:o) Under återopande av vad riksdagen under närmast föregående punkt anfört, får riksdagen anmäla, att riksdagen *till förstärkning av ordinarie reservationsanslaget till underhåll av kustartilleriets byggnader och materiel* på extra stat för år 1920 beviljat ett förslagsanslag, högst, 139,900 kronor.

1919 års tilläggsstat.

3:o) I den till riksdagen den 9 januari 1919 avlåtna propositionen med förslag till tilläggsstat för år 1919 (nr 2) har Eders Kungl. Maj:t, under återopande av punkt 8 i det vid propositionen fogade statsrådsprotokollet över sjöförsvarsärenden för samma dag, i vad detsamma avser förevarande tilläggsstat, föreslagit riksdagen, att till arvoden åt tillsyningsmän samt till underhåll av anslagstavlor inom Karlskrona, Vaxholms och Älvsborgs fästningars skyddsområden på tilläggsstat för år 1919 bevilja ett förslagsanslag av 11,200 kronor.

Under hänvisning till vad riksdagen här ovan under punkt 1:o) anført, får riksdagen anmäla, att riksdagen *till arvoden åt tillsyningsmän samt till underhåll av anslagstavlor inom Karlskrona, Vaxholms och Älvsborgs fästningars skyddsområden* på tilläggsstat för år 1919 beviljat ett förslagsanslag av 11,200 kronor.

4:o) Eders Kungl. Maj:t har vidare i sistnämnda proposition (punkt 9) föreslagit riksdagen att till tackande av merkostnad för byggnader för förläggning i Hemsö fästning på tilläggsstat för år 1919 bevilja ett reservationsanslag av 550,000 kronor.

Till nyanläggningar och nyanskaffningar för stärkande av det fasta kustförsvaret, med undantag av Fårösunds fästning, har 1914 års senare riksdag beviljat ett anslag av 13,748,690 kronor, att utgå av värnskattemedel. Bland nämnda nyanläggningar ingå även byggnader i Härnösand för förläggning av Hemsö kustartillerikår, för vilka i de till 1914 års senare riksdag framlagda beräkningarna upptagits ett sammanlagt belopp av 700,000 kronor. Ifrågakvarande byggnader utgöras huvudsakligen av kasernebyggnad, byggnad för matinrättning, exercishus och avträdesbyggnad.

Genom kungligt brev den 12 september 1916 bemyndigades marinförvaltningen dels att sluta avtal, i enlighet med avgivet anbud, om uppförande av omförmälda byggnader, dels ock att träffa uppgörelse under hand om utförande för lägsta möjliga kostnad av för byggnaderna erforderliga vatten-, avlopps- och elektriska belysningsledningar. Kostnaderna för uppförande av byggnaderna jämte tillhörande ledningar skulle enligt samma kungl. brev med ett belopp av sammanlagt högst 1,100,000 kronor utgå av de utav 1914 års senare riksdag för stärkande av det fasta kustförsvaret beviljade medel. Att det belopp, som sålunda

för byggnaderna anvisats, överstege den ursprungligen beräknade summan av 700,000 kronor, berodde, enligt vad departementschefen framhållit, på den inträdda stegringen av byggnadskostnaderna.

Sedan marinförvaltningen i enlighet härmed avslutat kontrakt om uppförande av ifrågavarande byggnader, har förvaltningen i skrivelse den 13 juni 1918 anmält, att ämbetsverket funnit sig nödsakat förklara kontraktet vara å entreprenörens sida brutet, samt att ämbetsverket hade för avsikt att så skyndsamt som möjligt låta fortifikationsbefälhavaren i Hemsö fästning fullfölja de oundgängligen nödvändiga arbetena med egen arbetsstyrka.

Kostnaderna för arbetenas fullföljande skulle enligt fortifikationsbefälhavarens beräkning numera utgöra:

Hittills utbetalt eller kontraherat för	kronor	669,492: 29
För de fyra byggnadernas fullbordande krävdes ytterligare	»	876,000: —
Dessutom erfordrades:		
för dränering	»	43,000: —
för oförutsedda utgifter till disposition av fortifikationsbefälhavaren i Hemsö fästning.....	»	5,000: —
för oförutsedda utgifter till disposition av marinförvaltningen ett belopp, som ämbetsverket ansåge böra beräknas till	»	56,507: 71
Summa kronor		1,650,000: —

Då ett belopp av 1,100,000 kronor redan av Eders Kungl. Maj:t anvisats, skulle alltså ytterligare erfordras 550,000 kronor.

Genom brev den 8 november 1918 har Eders Kungl. Maj:t föreskrivit, att arbetena å ifrågavarande kasernbyggnad och matinrättning skulle, på sätt i fortifikationsbefälhavarens omförmälda utredning angivits, fullföljas i den mån återstoden av de genom brev den 12 september 1916 anvisade medlen därtill lämnade tillgång, varemot med arbetena å exercishuset och avträdesbyggnaden skulle tillsvidare anstå. De hittills av Eders Kungl. Maj:t anvisade medlen beräknades räcka någon kortare tid in på år 1919.

Det för byggnadsarbetenas fullföljande ytterligare erforderliga beloppet, 550,000 kronor, har nu av Eders Kungl. Maj:t äskats å förevarande tilläggsstat.

Riksdagen, vars vederbörande utskott låtit införskaffa upplysningar rörande huru långt ifrågavarande byggnadsarbeten fortskridit har, oaktat

av dessa upplysningar framgår, att arbetena fortskridit rätt långt, kommit till den uppfattningen, att på grund av de avsevärda kostnader, arbetenas fullföljande under rådande dyrtid skulle medföra och särskilt med hänsyn till en kommande revision av vårt försvarsväsende, ett uppskov med desamma bör äga rum.

De under tak varande byggnaderna böra dock sättas i sådant skick, att någon skada icke tillfogas desamma genom ett uppskov med arbetena. Byggnadernas vård ävensom tillsyn å byggnadsplatsen under den tid, arbetet ligger nere, komma vidare att kräva särskilda kostnader.

För vidtagande av dessa åtgärder bör enligt riksdagens mening ett belopp av 50,000 kronor bliva fullt tillräckligt. Beloppet bör uppföras såsom reservationsanslag i tilläggsstaten för innevarande år.

På grund av vad sålunda anförts får riksdagen anmäla, att riksdagen för bestridande av de särskilda kostnader, som kunna bliva en följd av *uppskjutande tills vidare av de för närvarande pågående arbetena å uppförande av byggnader för förläggning i Hemsö fästning* å tilläggsstat för år 1919 anvisat ett reservationsanslag av 50,000 kronor.

Stockholm den 22 mars 1919.

Med undersätlig vördnad.
